

בדרכו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה



פסקי הלכות מרביה"ק מרן זיע"א בעניני שמירת הלשון.

גילוי סוד לתועלת

שאלה: האם שרי איסור דמגלה סוד כשהוא לתועלת כמו דשרי לשון הרע לתועלת.
תשובה: רק יודיע שהוא לתועלת.

[שמחת אברהם להרב אברהם וולפסון ז"ל]

בקשת מחילה על דיבור לשון הרע

שאלתי. מישהו ביקש ממני לשאול, ראובן אמר לשמעון שלוי אמר עליו לשון הרע ולוי לא אמר בכלל, ויודע (לוי) שאם יבוא לבקש ממנו (משמעון) מחילה, למרות שלא עשה את זה הוא יכעס עליו יותר, האם יש עניין לבקש מחילה?
והשיב רבינו. **שיסביר לו שלא דיבר עליו.**

האיסור לדבר לשון הרע על עצים ואבנים

שאלה. בגמ' ערכין טו, תניא א"ר אלעזר בן פרטא בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע מנלן ממרגלים ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכא, וצ"ע וכי אסור לדבר על לה"ר על עצים ואבנים?
תשובה. **אסור לגנות שום דבר בחינם.**

ובשנה אחרת שאלתי את רבינו.

שאלה. במרגלים מצינו בגמ' ערכין ט"ו שהאיסור שלהם הוא שדברו לשון הרע על עצים ואבנים, וקשה שבכל הספר חפץ חיים לא מבואר איסור זה לדבר על עצים ואבנים.
תשובה. **כשנוגע על ידי זה למישהו.**

שאלה. האם האיסור לדבר לשה"ר על עצים או אבנים הוא רק על מקומות, או גם על אבן סתם או עץ סתם, וקשה מהגמ' ברכות י"ט כל המספר על המת כמספר אחר האבן.
תשובה. **כנ"ל.**

בביאור שאלת מערבא את החתן אם מצא או מוצא

שאלה. לגבי שאלת מצא או מוצא, היה קשה לי מה עם איסור דיבור לשון הרע, וראיתי שמרן הח"ח עמד בזה (בספר חפץ חיים כלל א' באר מים חיים אות י"ב), וייסד שכל דבר שנודע באפי תלתא אין לשון הרע, ולא הבנתי תירוצו, דממנ"פ אם ידע שהיא רעה מדוע התחתן עמה, וע"כ שלא ידע וא"כ זה לא היה ידוע לו.
תשובה. **ידוע לאחרים.**

האם בחתן נאמר הכלל שאל יספר בשבחו

שאלה. בגמ' ערכין (דף טז ע"א), לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו שמתוך טובתו בא לידי רעתו, האם גם בחתן נאמר דברי הגמ' הללו, ומנהג העולם להגזים בשבח החתן בדרשות האם זהו שלא כדינא דגמ'.
תשובה. כולם יודעים שזה שמחה בעלמא. [שמחת מרדכי]

חלילה להאמין ללשון הרע ממהימן כבי תרי

שאלה: אם שמע לשון הרע ממי שמהימן ליה כבי תרי, האם כשמאמין לו עובר איסור לשון הרע באונס, או דנימא שאין בזה בכלל איסור לשון הרע ומותר להאמין.
תשובה: **חלילה להאמין.**

מה מוגדר אויבים ידועים

שאלה: מבואר בח"ח (לשה"ר כלל ז בהגהה לבאמ"ח ז) שמותר להאמין על לשון הרע, אם יצא קול חזק על אדם כמה פעמים, ואין לו אויבים ידועים שנאמר שהם הוציאו עליו את הקול. ויש להסתפק מה נקרא אויבים ידועים, אם נכלל גם מתחרים עסקיים או סתם בני אדם שמתקנאים בהצלחתו ומוציאים עליו לעז.
תשובה: **כולם.**

לדווח להנהלה על נציג שירות

שאלה: אסור לספר לשון הרע לתועלת אלא כשכוונתו לתועלת ולא לגנות. ויש להסתפק אם אדם עובד במקום שמקובל לדווח עליו למעסיק, וכגון בחברות שמקובל להעסיק סוקרת שרות, שתפקידה לטלפן ללקוחות של החברה ולברר אם היו מרוצים מהשרות שקיבלו מהנציג של החברה שטיפל בבעיה שלהם.
האם מותר לספר ולהעביר דברי גנאי אף באופן שאין הכוונה לתועלת, דמאחר שעובדי החברה מתקבלים לחברה על דעת שיסכימו לנוהג זה, אין בזה איסור לשון הרע כלל.
תשובה: **הם הסכימו.**

לא די בלימוד הלכות לשון הרע אלא חייב לרצות

שאלה: בספר הנקרא כבוד שמים מהחפץ חיים (פרק ג) כתב בענין מי שדיבר לשון הרע על הרבה אנשים, ועכשיו עושה תשובה ולומד הלכות לשון הרע, ה' ימחל לו. ולכאוי צ"ב איך מתכפר לו והרי לא פייס וריצה את זה שדיבר עליו לשון הרע, ואיתא ביומא (פה, ב) עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו.

תשובה: **פשוט וברור לו עד שירצה את חברו.**

[נראה בדברי רבינו שעצה זו מועילה כלפי העבירה שבין אדם למקום, אבל לענין העבירה שבין אדם לחבירו צריך הוא לרצות את חברו וכמבואר בגמ' ביומא שם].

מתחזקים לרפואת רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגאון רבי ברוך מרדכי בן הינדא מלכה אזרחי שליט"א

ברכת מזל טוב שלוחה להמשיב הגאון רבי אברהם חיים שציגל מרבני המכון, לרגל נישואי בנו החתן הרב רפאל הי"ו השבוע.